

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: KISS TAMÁS
[SZEKERES GÁBOR] örökös főszerkesztő,
Olvasószerkesztő: SILBERER VERA
Tervezőszerkesztő: HORVÁTH IMRE

Szerkesztők:

ANDROSITS BEÁTA, BANAI ENDRE,
LENTE GÁBOR, NAGY GÁBOR,
PAP JÓZSEF SÁNDOR, RITZ FERENC,
ZÉKÁNY ANDRÁS
Szerkesztőségi titkár: SÜLI ERIKA

Szerkesztőbizottság:

SZÉPVÖLGYI JÁNOS,
a szerkesztőbizottság elnöke,
ANTUS SÁNDOR, BIACS PÉTER,
BUZÁS ILONA, HANCSÓK JENŐ,
JANÁKY CSABA, KALÁSZ HUBA,
KEGLEVICH GYÖRGY, KOVÁCS ATTILA,
LIPTAY GYÖRGY, MIZSEY PÉTER,
MÜLLER TIBOR, NEMES ANDRÁS,
ifj. SZÁNTAY CSABA, SZABÓ ILONA,
TÖMPE PÉTER, ZÉKÁNY ANDRÁS

Kapják az Egyesület tagjai és a megrendelők
A szerkesztésért felel: KISS TAMÁS

Szerkesztőség: 1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-225-8777, 36-1-201-6883
Fax: 36-1-201-8056
Email: mkl@mke.org.hu

Kiadja a Magyar Kémikusok Egyesülete
Felelős kiadó: ANDROSITS BEÁTA
Nyomdai előkészítés: Planta-2000 Bt.
Nyomás: Pauker Nyomda
Felelős vezető: VÉRTES GÁBOR
ügyvezető igazgató

Terjeszti a Magyar Kémikusok Egyesülete
Az előfizetési díjak befizethetők a CIB Bank
10700024-24764207-51100005 sz.
számlájára „MKL” megjeléssel
Előfizetési díj egy évre 10 200 Ft
Egy szám ára: 850 Ft. Külföldön terjeszti
a Batthyany Kultur-Press Kft.,
H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
1251 Budapest, Postafiók 30.
Tel./fax: 36-1-201-8891, tel.: 36-1-212-5303

Hirdetések-Anzeigen-Advertisements:
SÜLI ERIKA

Magyar Kémikusok Egyesülete,
1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-201-6883, fax: 36-1-201-8056,
e-mail: mkl@mke.org.hu

Aktuális számainak tartalma,
az összefoglalók és egyesületi híreink,
illetve archivált számaink honlapunkon
(www.mkl.mke.org.hu) olvashatók

Index: 25 541
HU ISSN 0025-0163 (nyomtatott)
HU ISSN 1588-1199 (online)
DOI: 10.24364/MKL.2019.02

A lapot az MTA MTMT indexeli, és a REAL,
továbbá az Országos Széchényi Könyvtár
(OSZK) Elektronikus Periodika Adatbázisa
és Archívuma (EPA) archiválja

Az ünnepi időszak feltorlódtól olvasási kötelezettségei miatt csak most jutott időm, hogy alaposabban átolvassam az Élet és Irodalom december 14-i számát, melyben sok figyelemre méltó cikket találtam. Kezdve a főszerkesztő első oldalas megjegyzésétől/vezércikkétől, folytatva Venetianer Pál, Kenesei István, Vánca István írásain át Csillag István és Szelényi Iván cikkéig. Ezek nem töltöttek el sok örömmel, inkább aggodalommal. Bár a cikkek sok szakmaiságot is tartalmaztak, már inkább a politika világába tartoznak, így az olvasásuk közben felvetődött gondolataimmal nem foglalkozom, azokat részben megbeszéljük, sok mással egyetemben, az ünnepek alatt, baráti körben.

Most inkább – tőlem szokatlanul – a lapban megjelent cikkeket ajánlom olvasóink figyelmébe, bár óhatatlan, hogy az ismertetésnek ne legyen kapcsolata a fenti szerzők által tárgyalt gondolatokkal.

Szokásunkhoz híven, kicsit késve ugyan, beszámolunk a 2018. évi Nobel-díjas eredményekről a kémia és a társtudományok, a fizika és a biológia/élettudományok területén. Különös hangsúlyt ad ennek az idén az, hogy a fizikai Nobel-díjat a lézerfizikai eredményekért adták, melyek hazai vonatkozásai az ELI-ALPS Lézeres Kutatóintézet és az SZBK lézerchippel kapcsolatos nemzetközi jelentőségű kutatásai révén igen jelentősek.

Kiemelt hangsúlyt tervez a kormány a hazai kutatásokban az innovációnak. Cikkeink szép számmal szólnak ilyen irányokról: gondolok itt Janovák László és munkatársai, Koók László és Bélafiné Bakó Katalin, Braun Tibor, Huszár Csaba és munkatársai (ez utóbbi inkább történeti áttekintés) vagy Kutasi Csaba írásaira.

Keglevich Kristóf Közoktatás rovatában szereplő cikke a kémia tárgy középiskolai népszerűtlenségének okait boncolgatja. Mennyit beszélgettünk, próbálkoztunk, tettünk (részben hiábavalóan) a kémia népszerűsítéséért az iskolán kívül és az iskolán kívül is! Az új NAT ismét nekirugaszkodott, hogy javítsa a helyzetet. Az ennek eredményességét jelző nézeteinket az Egyesület az MKL decemberi számában közölte és egyben el is juttatta a döntéshozóknak. Reméljük, meg is fontolják gondolatainkat.

Az Egyesület az iskolán kívül (is) számtalan, kémiát népszerűsítő rendezvénnyel, támogatási formával próbál tenni a fiatal korosztály megnyerése érdekében, többek között az MKL fórumán keresztül is, hogy a kémiát vonzóbbá tegye a fiatalság, a tanulóifjúság körében. A mi célunk is az, hogy minél hamarabb újra magyar egyetem legyen a legjobb 100 között (a CEU után) és magyar Nobel-díjas kutatóról és eredményeiről számolhassunk be lapunk hasábjain.

Ehhez jó volna alapvető kérdésekben megegyezni és egy irányba húzni.

2019. február

Kiss Tamás
felelős szerkesztő

TARTALOM

NOBEL-DÍJ, 2018

- Kircsi Mónika:** Evolúció a kémcsőben 38
Ormos Pál, Börzsönyi Ádám: Nobel-díj a lézerfizikánál 40
Spengler Gabriella: A rák elleni modern immunterápia 42

KÖZOKTATÁS – TANÁRI FÓRUM

- Keglevich Kristóf:** Miért a kémia a leginkább utálatos tantárgy? 44

VEGYIPAR ÉS KÉMIATUDOMÁNY

- Janovák László, Deák Ágota, Mérai László, Dékány Imre:**
Vízlepergető és fény hatására öntisztuló bifunkciós vékonyrétegek 48
Koók László, Bélafiné Bakó Katalin: A mikrobiális elektrokémiai rendszerek
legújabb perspektívái – az elektrontól az iparig 53
Braun Tibor: Poliuretánhab szorbensek az analitikai kémiában.
Egy monográfia elő- és utólete 56
Huszár Csaba, Sperber Ferenc, Garamszegi Ferenc, Mihalovics György,
Németh Attila: Új szintézisek a Chinoin Kémia 10 üzemében. Első rész 58
Kutasi Csaba: A járművek üvegházhatású gázkibocsátásának mérséklése
innovatív textíliákkal 64

VEGYIPAR- ÉS KÉMIATÖRTÉNET

- Ménes András:** Száz éve született Gertrude Belle Elion 66

VEGYÉSZLELETEK

- Lente Gábor** rovata 68

A HÓNAP HÍREI

70

Címlapunkon:
A hónap molekulája:
C₂₃₄H₁₈₀
(Lente Gábor
grafikája)